

cc hòmens» (*Cròn.*, *AlcM*), doc. de 1403 «Una carabassa ab *qualque* dues lliures de arròs» (*DAG.*), *Tirant* «--- e han mort *qualsque* 300 lxxx hòmens» (*AlcM*); per a la gènesi sintàctica d'aquest compost, veg. supra; per al fr. *quelque* i construccions romàniques veg. *FEW* II, 1413b; tracta del fr. *quel que, qui que* D. H. J. Weerenbeck, *Rom.* LXII, 232-242.

Qualque, adj. 'algun' és d'ús popular avui a les Balears (Mall., Men.) i al Rosselló (*AlcM*); aquest diccionari cita exs. dels escriptors mallorquins G. Maura, Costa i Llobera («Par que demanin *qualque* cosa»), JAlcover («Deixa-la encata a casa *qualque* temps») etc. En la forma *calque* es troba en Cerdà, *Contalles de Cerdanya*, p. 62; JCoromines té anotades les frases: «el veïnat del Puig són *kálks kázás i l'ákklézi*» (Vallcebollera, Cerd. fr., 1958), «per allí hi ha *kálkə gəsót* ('petita bassa')» a Flaçà (Confl.), «*calque* mot» a Tarrerac, «*calque* ca» a Jújols, «a l'Olzinar hi ha *calque* alzina», a Fillols (Confl., 1959). Altrament, *qualque* és avui d'ús literari.

De *qualque* ha estat format amb *u(n)*, *-una*, *Qualcú(n)*, *-una*, pron. indef. 'algú, -una': StVicentF «n'hi hac *qualque* hu que dix: demà és dichmenge ---» (*Sermon* I, 143.20), «Ara, da'm tu hom que sia mort, que no sia en *qualque* hu de aquests» (ib., 169.22); i notem a més en doc. de 1399 de Sòller *qualscuns* 'uns, més o menys': «un rampinet donà de la popa en terra e isqueren ab *qualscuns* sis hòmens e més un panonet a una torra» (*AlcM*). Segons aquest diccionari avui usual a Mall. i Men. i al Ross., pronunciat *kəlkú* (men.), *kalkú* (ross.); s'hi donen molts exs. d'autors mallorquins com P. d'A. Penya, JAlcover, Mn. AMAlcover, J. Rosselló etc.; JCoromines té anotat a Sòller: «trobar *kəalkú* qui ne dóna molt» (1953); la forma *quelcús* (grafia per *kəlkús*) figura en Massó i Torrents (*Croquis Pir.*, 28).

Qualquequal (forma reforçada de *qualque*), pron. i adj. indef., 'qualsevol', ant. [VidesR «*qual que qual* perderà la sua ànima per mi, atroparà aquella» (100v2, n. 149: *cal que cal* B, quicumque V); Llull «Totes o *qual que qual* d'aquestes coses és dintre la potència de la ànima» (*Contempl.*, 224, 15); 1344, *Ordin. Palat.* «tota perversa ocasió --- a *qual que qual* malvada persona sia toltà» (p. 12)]. Notem a més *qualquequals* qui en Pere Cerim., *Cròn.*, cap. 165, *qualsequequals* *alguna cosa* (*Ordin. Palat.*, 49); i en doc. de 1315 trobem: «--- pusca franchament --- menar aquella aygua --- a regar les possessions *quals que quals* ('sia la que sia')» (P. Vidal, *RLR* xxx, 270).

Qualquesia, ant. 'qualsevol' [Llull «--- una creatura *qual que sia* ---» (*Contempl.*, 162); «--- per raó de *qualquesia* exàrcia ---» (*Consolat*, *AlcM*); «sots aytal emperò forma e condició los jaquesc los dits bens que *qual que qual sien* d'èls serà hereu» (*Llibre del Priv. de Catí*, S. xiv, BSCC xv, 149)].

Qualsevol, adj. i pron. [1295 «per aquel pres ni per *qual se uol* raon» (MDuque, *Ovarra*, 187.23); exs. en Llull, en el *Consolat*, Eiximenis, BMetge, Busa-Nebr. (1507), Lacav. (1696) etc. i en autors moderns, vegeu *AlcM*; usual en tot el domini lingüístic]. Una forma

de fem. analògica amb *-a* es dóna en el llenguatge vulgar de Mall. i Eiv. (*AlcM*), i una variant *quansevol*, resultat d'una dissimilació comuna, se sent pertot (Barcelona, etc., Urgell, Emp. i Val.); notem els exs. en MGadea, que era de la comarca d'Alcoi: «No és veritat que un tipo com este mereix *consevòl* cosa?» (*T. del Xè* I, p. 7; un altre ex. en p. 224).⁵ El plural es feia com *quals se vol* (escrit *qualsevol*): «--- en *qualsevol* tractaments que's sien menats» (doc. del segle XIV),⁶ però hom escrivia habitualment *qualsevol* («--- altres *qualsevol* persones ---», Rubió, *l. c.*, doc. 214); endemés, un plural analògic *qualsevols* (avui molt difós en el llenguatge parlat) també es troba esporàdicament en escrits antics: un ex. de 1370 i altre de 1689 en *AlcM*; notem a més: «--- *qualsevols* mercaderies que pugan venir de França» (a. 1628, *RLR* LXII, 299); Fabra estableix *qualsevol* per a la llengua literària (*Gram.*, 1918, § 63d; *Dfa.*, s. v.).⁷

En el llenguatge antic sembla haver tingut cert ús la forma *qualsequer*, *qualsequira*, els compostos amb *querre*: un ex. de *Medic. Part.* d'Ibn Wáfid (ms. segle XIV) i un de doc. de 1413 en *AlcM*. Notem a més el llatí *quavis* id., usat per Llull: «la tua amor qui no és *quavis* amor, ans és amor sobre totes altres amors» (*Gentil*, p. 291, en la trad. llat. de 1275 es llegeix «Qui non habet conditiones *cujuscumque* amoris»).

Una variant *qualsevulla*, que s'usa avui tant com *qualsevol*, era també usual de bon principi: «*Qual se uulla* pot eleger lo denunciador» (*CostTort.*, ed. Oliver, p. 375); «--- *qualsevulla* baró de la terra ---» (Pere Cerim., *Cròn.*, cap. 121); «--- *qual se vulla* hom qui sia nat ---» (BMetge, citem de APar, *Sintaxi*, p. 54). La variant fonètica *colsevulla* en un doc. de 1455 (*AlcM*);⁸ forma del pl. *qualsevulla* en doc. de 1406 (Miret, *TemplH* I, 423); aquesta variant és admesa avui en la llengua literària. En el llenguatge actual s'empra, en alguns sectors, com a forma de femení corresponent a *qualsevol*, ús que deu ser antic.⁹ Altrament, la consciència del compost amb el verb *voler* féu que hom inflexionés aquest verb, d'acord amb el temps i modalitat: així trobem en escrits antics: «En aquest mijà arremiren juntes II cavallers sarraïns a II altres nostres, *quals se volia* de la ost» (Jaume I, *Cròn.*, cap. 273, v. 72); «E fos sobre *qualsevol* e de *qualsevolgués* cosa» (Eiximenis, *AlcM*): «--- un scrit que deya que *qualsevolgués* caualer que uolgués fer armes ab ell» (*Tirant*, cap. 52); «altre *qualsevolrà* que faça les citacions» (1396, *CoDoACA* VIII, 259). La variant *qualsevulga*, que és popular pertot arreu, en el vallespirenc Casepnce i JRuyra, *AlcM*; usat per Coromines com a forma de f.: «*qualsevol* i *qualsevulga* que sàpiga on és l'hereu Escampa ho té de dir» (*De plaer* VII, p. 216).

En llatí es formaren de *qualis* els subst. *qualitas*, *-atis*,¹⁰ del qual es prengué: *Qualitat* (escrit també amb *ca-* en textos antics): «--- decernir e conèixer les *qualitat*z de les orines ---» (S. XII, en Miret, *TemplH* I, 513); Llull «calor, humiditat, fredor e seccor --- les IIII *calitats* demunt dites» (*Merav.* I, 156); «Considerà